

Zápis z 1. jednání Poradního sboru
předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí
konaného dne 19. září 2011

Přítomni

Mgr. Karolína Peake - místopředsedkyně vlády ČR, Ing. Robert Vacek - Úřad vlády ČR, Mgr. Eva Kyzourová – Úřad vlády ČR, Ing. Veronika Šebková – Úřad vlády ČR, Pavel Kotrba – Úřad vlády ČR, JUDr. Jan Horník – Úřad vlády ČR, JUDr. Milan Cícer – Ministerstvo financí, plk. Mgr. Tomáš Martinec – Policie ČR, plk. JUDr. Jiří Veselý – Policie ČR, Mgr. Pavel Herman – ÚOHS, JUDr. Stanislav Mechl – Nejvyšší státní zastupitelství, JUDr. Zdeněk Kasal - Nejvyšší státní zastupitelství, PhDr. Radim Bureš – Transparency International, Ing. Mgr. Oldřich Kužílek – Otevřená společnost o.p.s., Mgr. Martin Kameník – Oživení o.s., Mgr. Štěpán Rattay – Oživení o.s.

Program jednání

1. Představení Sekce pro koordinaci boje s korupcí a členů poradního sboru
2. Organizační zajištění činnosti poradního sboru a harmonogram jednání
3. Návrh Ministerstva vnitra na změnu systému financování politických stran
4. Národní evidence účtů
5. Zavedení účinné lítosti do trestního zákoníku
6. Návrhy na další jednání

Průběh jednání

1. Představení Sekce pro koordinaci boje s korupcí a členů poradního sboru

- K. Peake představila Sekci pro koordinaci boje s korupcí (SKK), členy poradního sboru (PS) a vizi, jakým směrem by se poradní sbor měl ubírat. Od poradního sboru očekává, že dostane silné argumenty pro Vládní výbor a tím bude moci naplňovat protikorupční strategii.

2. Organizační zajištění činnosti poradního sboru a harmonogram jednání

- Poradní sbor se bude scházet zhruba jednou za měsíc na Úřadě vlády ČR ve Vladislavově 4, v zasedací místnosti.

3. Návrh Ministerstva vnitra na změnu systému financování politických stran (analýza na zprůhlednění financování politických stran a politických hnutí)

• Úvod

K. Peake seznámila PS o vládním materiálu („Analýza zprůhlednění financování politických stran a politických hnutí“), ve kterém je navrženo trojí řešení problematiky nezávislého mechanismu monitorování financování pol. stran a hnutí:

- a. dohled Nejvyšším kontrolním úřadem
- b. zřízení nového úřadu
- c. zachování současného stavu

J. Horník informoval o tom, že vláda vzala analýzu pouze na vědomí, aniž by uložila ministru vnitra úkol předložit návrh zákona, přestože takovýto úkol byl v návrhu usnesení uveden. Uvedl rovněž, že analýza obsahuje konkrétní návrhy na 9 doporučení GRECO, jen u otázky zajištění nezávislého mechanismu monitorování výdajů se vládě předkládají výše uvedené 3 varianty. Dále byla zmíněna otázka účinnosti případného nového zákona, reagujícího na doporučení GRECO, když evaluační kolo (tj. zda ČR splnila doporučení) by mělo proběhnout na podzim 2012.

• Diskuse

R. Bureš hovořil přímo o navrhovaném zákoně, kdy tento návrh je podle něj poměrně přísný, ale v této souvislosti je to žádoucí. Jeho názor na dohledový orgán je spíše negativní, a to z důvodu vzniku dalšího úřadu. Jako možnost vidí spojení více problematik (lobbying, whistleblowing atd.) do působnosti jednoho úřadu. TIC navrhuje 2 řešení:

- Zařadit úvahy o vzniku nového úřadu do komplexnějších úvah nad problematikou dohledu nad transparentností veřejných institucí a jejich skládáním účtů. Nový úřad by tedy mohl dohlížet na celou oblast podávaných zpráv podle zákona o střetu zájmů, dohlížet na plnění povinností uložených připravovaným zákonem o regulaci lobbyingu, příp. by mohl dohlížet na plnění povinností vyplývajících ze zákona o svobodném přístupu k informacím.
- Vytvořit funkci zmocněnce Parlamentu ČR pro výkon dohledu nad financováním pol. stran s malým odborným aparátem.

Š. Rattay s analýzou souhlasí, upozornil na potřebu zdůraznit transparentnost účtů na kampaně politických stran a dále stanovení limitů na kampaně.

O. Kužílek s analýzou rovněž souhlasí, ale chybí mu skutečná podstata financování stran, pohled reklamních agentur na náklady a poté srovnání se skutečností a srovnání se zahraničím (porovnání výdajů na volební kampaně). Upozornil na nutnost spolupráce jednotlivých rezortů, neboť se jednotlivé problematiky prolínají napříč rezorty, které však mívají tendenci

si řešit pouze své záležitosti. Dále upozornil na potřebu se zamyslet nad funkcí nezávislých institucí a zda-li bude PS jen připomínkovým místem nebo bude ve věcech více aktivní.

K. Peake reagovala, že srovnávací studie by byla dobré téma při připomínkovém řízení.

R. Bureš avizoval stanovisko TIC k návrhu zákona o financování politických stran – TIC podporuje větší transparentnost účtů politických stran, ověření účetní závěrky auditorem, který je vybírán prostřednictvím losu, zvážít zakázání velkoplošných reklam a stanovení finančních stropů.

Stanovisko TIC bude zasláno prostřednictvím e-mailu všem členům PS.

K. Peake avizovala negativní reakci politických stran u stanovení finančních stropů.

- **Závěr**

PS souhlasí s analýzou, ale upozorňuje na nutnost jejího doplnění o podstatu financování (srovnávací studii) a dále potřebu zajištění úplné transparentnosti financování politických stran. V otázce zřízení nového dohlížecího úřadu PS zvažoval jeho zřízení v kombinaci s dalšími úkoly (střet zájmů, lobbying, whistleblowing, svobodný přístup k informacím).

Pozn.: Jakmile Ministerstvo vnitra předloží materiál (návrh zákona) do mezirezortního připomínkového řízení, bude rozeslán všem členům PS. V závislosti na termínu zaslání oficiálních připomínek bude stanovena lhůta pro zaslání připomínek členů PS (3-5 dnů), poté bude potřebné, aby se PS operativně sešel, shodl se na připomínkách, které SKK zpracuje a včas vloží do systému eKLEP.

4. Národní evidence účtů (NEÚ)

- **Úvod**

K. Peake informovala o stanovisku členů vlády – premiér Nečas a ministr vnitra jsou proti, TOP 09 je pro návrh. Hlavním argumentem ODS proti návrhu byla ochrana soukromí (velké množství informací na jednom místě – jednodušší zneužití).

K. Peake avizovala snahu o znovu předložení návrhu na vládě.

- **Diskuse**

M. Cícer informoval o průběhu zpracování této analýzy. Zdůraznil, že se nikomu nebudou rozšiřovat pravomoci a NEÚ bude obsahovat pouze informaci, zda-li subjekt má finanční účet či nikoliv. Rád by měl zpětnou vazbu od vlády. Zřízení NEÚ by znamenalo zrychlení a zefektivnění celého procesu.

J. Veselý oznámil, že informace o získání větší pravomoci policie je pouhý mýtus. Policie zřízení NEÚ podporuje, sníží se jí finanční náklady a doba na zjišťování informací.

Upozornil, že tato problematika se netýká pouze korupce, ale i praní špinavých peněz a další závažné trestné činnosti.

R. Vacek zohlednil i postavení občana, pro kterého by byl registr výrazné zlepšení.

O. Kužílek vyjádřil pochopení z obavy zneužití osobních údajů, podle něj není argument, že nikomu nevznikne žádná kompetence, protože vznikne nová entita.

Z. Kasal by zřízení NEÚ také podpořil. Zjišťování účtu se netýká jen korupce, ale i u pachatelů jiné trestné činnosti se musí dotazovat na peněžní prostředky. Dále upozornil na lhůty (je otázka minut přesun peněžních prostředků někam jinam).

M. Kameník vyjádřil nespokojenost s vypuštěním tohoto bodu ze Strategie. Tento bod měl své opodstatnění a vláda by měla říct, jakým jiným způsobem se to bude řešit. Nutnost politické vůle.

S. Mečl upozornil na dva možné problémy – zda NEÚ bude úplná a bude na ni stoprocentní spolehnutí. Navrhl zakotvení sankcí za nedodání informací finančními institucemi. Dále se obává nedůvěry politiků v ochranu osobních dat.

O. Kužílek navrhl doplnění této analýzy o možnosti zabezpečení ochrany osobních dat (např. dělení ukládání dat atd.). Tento krok vidí jako možnost znovu se vrátit k projednání návrhu na zřízení registru účtů.

- **Závěr**

K. Peake oznámila, že na základě těchto návrhů zašle dopis ministrovi financí se žádostí o doplnění analýzy o garance úplnosti NEÚ, celospolečenské potřeby a garance ochrany proti zneužití.

5. Zavedení účinné lítosti do trestního zákoníku

- **Diskuse**

J. Veselý uvedl, že Police ČR by zavedení tohoto institutu ocenila.

Š. Rattay uvedl, že mu v materiálu chybí mezinárodní srovnání a shoduje se s odborníky, že účinná lítost snižuje důvěru korupčníků mezi sebou.

T. Martinec uvedl, že lidé se často dotazují, co se jim stane, když by něco ohlásily. To samo o sobě mluví ve prospěch znovuzavedení účinné lítosti.

O. Kužílek položil otázku, zda-li může oznamovatel dostat jistotu, že bude chráněn a nebude potrestán. Upozornil, že stát nedává slušnému občanovi, který je osloven korupční výzvou, žádnou možnost, aby se s ní mohl jednoznačně a bezpečně vypořádat. Obě řešení (nekonat a ztratit důkazní prostředky, nebo konat, vytvořit důkazní prostředky, ale stát se potenciálním pachatelem) jsou špatná a pro slušného občana eticky málo přijatelná.

Proběhla debata nad vymezením pojmu účinná lítost. P. Herman vymezil účinnou lítost jako čin, kdy osoba korumpovala, a poté toho začala litovat. Je potřeba stanovit lhůtu na ohlášení tak, aby nebyla příliš dlouhá a nebylo tohoto institutu zneužívání.

K. Peake vidí aplikovatelnost účinné lítosti na střední úrovni (např. někdo dá úplatek a ten, kdo ho vzal, jde na policii).

Š. Rattay položil otázku, zda-li je vůbec nějaká motivace pachatele korupci oznámit?

S. Mečl vyzdvihnul účinnou lítost jako tradiční instrument a pozitivní vliv na výchovu veřejnosti.

- **Závěr**

PS se shodl, že účinná lítost je účinný institut, který by měl být do trestního zákoníku opět zaveden. Problém je motivace oznámení korupce a v neznalosti občana o účinné lítosti.

6. Návrhy na další jednání

- Další jednání poradního sboru se uskuteční **v pondělí 17. října 2011 od 10 hod.**
- Témata dalšího jednání:
 - o rozšíření testů spolehlivosti na další osoby působící v orgánech veřejné moci (zejména na úředníky a strážníky)
 - o metodika CIA,
 - o Mezinárodní protikorupční akademie.

Zapsala: Ing. Veronika Šebková, v. r.

Schválil: Ing. Robert Vacek, v. r.